

RŮŽIČKA

Viděl chlapec rozkvítat
planou růži v stráni,
viděl na ní rosu stát,
rozběh se z ní radovat,
podívat se na ni.

Růže, růže, růžičko,
rudá růže v stráni!

A ten divoch, má milá,
utrhne ji v stráni;
třebaže se bránila,
do krve ho ranila,
marně se mu brání.

Růže, růže, růžičko,
rudá růže v stráni!

„Utrhnu tě, růže, tam,
utrhnu tě v stráni!“ -
„Já tě, hochu, popíchám,
památku ti provždy dám,
nejsem na trhání.“

Růže, růže, růžičko,
rudá růže v stráni!

Johann Wolfgang
Goethe

(Z knihy Abeceda květů.
Stolítek z české a světové poezie.
Vybral a uspořádal R. Matys.
Československý spisovatel, Praha
1979.)

Šípková růže na vyobrazení v knize *Léčivé rostliny – herbář*. Napsal prof. František Dlouhý, 1906 (?), Praha.

Šlechtěná příbuzná plané růže kráší Klokoty u Tábora.

Na počátku léta rozkvétají také plané růže. Svými vonnými růžovými květy kráší nejednu mez či kraj lesa. Prostou, ale přitom vznešenou, krásou lákají k přivonění i utrnutí. Jejich trnité větve je však před utrnutím dobře chrání a lehce zraňují každého, kdo se opováží je trhat. V básni J. W. Goetha *Růžička* ale chlapec na trny nedbá a růže trhá...

V červnovém Zpravodaji starých odrůd se však nevěnujeme růži, o které toho bylo napsáno mnoho a mnoho, ale zaměříme svou pozornost na hrachor, o kterém toho bylo naopak napsáno spíše málo a nemnoho.

Hrachor setý náleží k málo známým luštěninám, které se na území Československa dříve pěstovaly. Na Slovensku dosud najdeme pozůstatky původních krajových odrůd hrachoru, jehož ploché semeno sloužilo a místně dosud slouží jako luštěnina na vydatné polévky a kaše. Představíme si nároky této úhledné motýlokvěté rostliny, její vlastnosti a vzhled, a také odrůdy, které jsou v gengelské sbírce starých plodin.

Vedle toho přinášíme též hrst pěstitelských postřehů a zkušeností, jak se dá hrachor doma v malém pěstovat. V závěru čísla doplňujeme také obrazovou mapu hrachorových odrůd, kde jsou hrachory zachyceny spolu s cizrnou beraní.

Pěkné léto i počtení přeje

Petr Dostálek
FOTO – autor

Obsah 3/2022

Úvodník – plané růže	1
Hrachor – zapomenutá luskovina	
jihovýchodní Moravy a Slovenska	2–7
Botanické zprávy o pěstování hrachoru na Moravě a Slovensku	8
Slovenka jako jeden ze Slow food produktů v banskobystrické oblasti	9
Hrachor nebo cícer?	9–10
Přehled odrůd hrachoru setého v gengelské sbírce	11–14
Mozaika pěstitelských zkušeností	15–17
Doporučení k osívaření krajových a rodinných odrůd hrachoru	18–20
Příloha	
Mapa hrachora a cícera	21